

Sygn. akt **III AUa 55/17**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 marca 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Marta Sawińska

Sędziowie: SSA Jolanta Cierpiał (spr.)

del. SSO Renata Pohl

Protokolant: st.sekr.sąd. Emilia Wielgus

po rozpoznaniu w dniu 27 marca 2018 r. w Poznaniu

sprawy **M. G.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

o emeryturę pomostową

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 17 października 2016 r. sygn. akt VIII U 3515/15

oddala apelację.

del SSO Renata Pohl	SSA Marta Sawińska	SSA Jolanta Cierpiał
---------------------	--------------------	----------------------

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 27 października 2015r., znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P., odmówił M. G. prawa do emerytury pomostowej.

Od powyższej decyzji odwołał się ubezpieczony M. G..

Jednocześnie wraz z pismem z dnia 9 listopada 2015r. odwołujący złożył w organie rentowym zaświadczenie wydane przez następcę prawnego jego pracodawcy, w którym potwierdzone zostało, iż w okresie od 22 września 1977r. do 15 września 1984r. oraz od 2 stycznia 1985r. do 1 maja 1988r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał on prace bezpośrednio przy przetwórstwie materiałów zawierających azbest, a więc wymienione w załączniku nr 1 poz. 32 wykazu prac w szczególnych warunkach do ustawy z dnia 19.12.2008r. o emeryturach pomostowych.

W związku z powyższym Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. wydał **decyzję** z dnia 27 stycznia 2016r., znak: (...) którą zmienił pierwotnie zaskarżoną w niniejszej sprawie decyzję odmowną z dnia 27.10.2015r. i po ponownym rozpatrzeniu wniosku z dnia 02.07.2014r., odmówił M. G. prawa do emerytury pomostowej.

Odwołujący M. G., precyzując na rozprawie w dniu 6 października 2016r. swoje stanowisko w tej sprawie wskazał, iż podtrzymuje swoje dotychczasowe odwołanie także w zakresie decyzji zmieniającej pierwotnie zaskarżoną przez niego decyzję odmowną.

Wyrokiem z dnia 17 października 2016 r., wydanym w sprawie o sygnaturze akt VIII U 3515/15, Sąd Okręgowy w Poznaniu VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżone decyzje i przyznał odwołującemu prawo do emerytury pomostowej, począwszy od dnia 1 lipca 2014 r.

U podstaw rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego leży następujące ustalenia faktyczne i prawne:

Odwołujący M. G. urodził się w dniu (...) W dniu (...) ukończył (...) lat, a w dniu 02.07.2014r. złożył wniosek o emeryturę pomostową.

Odwołujący udowodnił łącznie 33 lata, 5 miesięcy i 9 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym okresy składkowe w ilości 31 lat, 10 miesięcy i 24 dni oraz okresy nieskładkowe w ilości 1 rok, 6 miesięcy i 15 dni.

Odwołujący był zatrudniony w okresie od dnia 22.09.1977r. do 03.07.1997r. w Przedsiębiorstwie Produkcyjno – Handlowo – Usługowym (...) S.A. w T..

W zarządzeniu nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy podległych Ministrowi Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, a które wydane zostały jako przepisy resortowe na podstawie przepisu § 1 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.), w dziale V, poz. 12 tj. prace przy produkcji materiałów azbestowo-cementowych, w pkt 9 wskazano, że do prac w szczególnych warunkach zaliczane są (poza wymienionymi w pkt 1-8) wszystkie pozostałe robotnicze i nierobotnicze stanowiska pracy w zakładach przetwarzających azbest w (...) Zakładach (...) w T. (po przekształceniu: w Przedsiębiorstwie Produkcyjno – Handlowo – Usługowym (...) S.A. w T.).

W okresie od dnia 22.09.1977r. do 01.05.1988r. M. G. w Przedsiębiorstwie (...) S.A. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace bezpośrednio przy przetwórstwie azbestu, na potwierdzenie czego wystawione zostało mu przez pracodawcę świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach wymienionych w wykazie B, dziale IV, poz. 1, pkt 8 i 11 stanowiący załącznik nr 2 do zarządzenia nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dn. 01.08.1983r.

W w/w okresie od dnia 28.10.1978r. do 03.10.1980r. odwołujący odbywał zasadniczą służbę wojskową i w terminie 30 dni po zakończeniu jej odbywania odwołujący zgłosił się do pracy w Przedsiębiorstwie (...) i podjął ponownie pracę na tym samym stanowisku pracy. Z kolei od dnia 16.09.1984r. do 01.01.1985r. odwołujący przebywał na urlopie bezpłatnym.

W dniu 20.11.2013r. odwołujący złożył w organie rentowym wniosek o przyznanie emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

Decyzją z dnia 18.04.2014r., organ rentowy odmówił M. G. przyznania takiej emerytury, wskazując, że nie spełnił on wymogów określonych w art. 24 ustawy emerytalnej – nie osiągnął wieku (...) lat, a wg art. 184 ustawy emerytalnej - nie udokumentował co najmniej 25 letniego stażu pracy, i w zw. z § 8 w/w rozporządzenia – nie udokumentował 10 lat wykonywania prac wymienionych w dziale IV wykazu B rozporządzenia. Organ rentowy uznał wówczas za

udowodniony na dzień 01.01.1999r. staż sumaryczny w wymiarze 21 lat, 2 miesiące i 11 dni oraz okres pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 17 lat, 11 miesięcy i 1 dzień.

Od powyższej decyzji M. G. odwołał się do Sądu Okręgowego w Poznaniu, który wyrokiem z dnia 29.05.2015r., wydanym w sprawie sygn. akt VIII U 4182/14, oddalił odwołanie.

Sąd w uzasadnieniu powyższego wyroku przedstawił podstawy prawne i faktyczne na jakich oparł się uwzględniając do okresów pracy w szczególnych warunkach okres odbywania przez odwołującego zasadniczej służby wojskowej od dnia 28.10.1978r. do 03.10.1980r. i w konsekwencji uznał, że M. G. wykonywał prace bezpośrednio przy przetwórstwie azbestu, łącznie w wymiarze 10 lat i 29 dni, wobec wymaganych 10 lat. Sąd ten oddalił ostatecznie odwołanie z uwagi na to, że odwołujący nie udowodnił 25 - letniego stażu pracy na dzień 01.01.1999r. oraz nie osiągnął wieku (...) lat.

Powyższy wyrok jest prawomocny.

Następcą prawnym Przedsiębiorstwa Produkcyjno – Handlowo – Usługowego (...) jest (...) S.A. w T..

W dniu 09.11.2015r. spółka (...) S.A. w T. wystawiła zaświadczenie potwierdzające, że M. G. był zatrudniony w okresie od dnia 22.09.1977r. do 03.07.1997r. w Przedsiębiorstwie Produkcyjno – Handlowo – Usługowym (...) i w tym okresie od dnia 22.09.1977r. do 15.09.1984r. oraz od dnia 02.01.1985r. do 01.05.1988r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace: bezpośrednio przy przetwórstwie materiałów zawierających azbest, wymienione w załączniku Nr 1 poz. 32 dot. „Wykazu prac w szczególnych warunkach” do ustawy z dnia 19.12.2008r. o emeryturach pomostowych.

W dniu 02.07.2014r. ubezpieczony M. G. wystąpił do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z wnioskiem o przyznanie emerytury pomostowej. Do wniosku odwołujący dołączył świadectwa pracy, potwierdzające dotychczasowe okresy jego zatrudnienia. Analizując przedłożoną dokumentację oraz dokumentację złożoną przez wnioskodawcę w sprawie o kapitał początkowy organ rentowy uwzględnił staż w szczególnych warunkach/charakterze w myśl art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych w wymiarze 17 lat i 29 dni oraz uwzględnił staż w szczególnych warunkach/charakterze w myśl art. 8 w/w ustawy w ilości 8 lat, 3 miesiące i 23 dni. Do pracy wykonywanej w szczególnych warunkach w myśl art. 8 ustawy pomostowej zostały zaliczone okresy zatrudnienia od dnia 22.09.1977r. do 27.10.1978r., od dnia 31.10.1980r. do 15.09.1984r. oraz od dnia 02.01.1985r. do 01.05.1988r. Organ rentowy nie uwzględnił jako pracy w szczególnych warunkach okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej od dnia 28.10.1978r. do 03.10.1980r. Ponadto okres od dnia 02.05.1988r. do 03.07.1997r. nie został zaliczony do prac wykonywanych w warunkach szczególnych wymienionych w załączniku z pkt 32 w/w ustawy, ponieważ pracodawca nie potwierdził, że w tym okresie odwołujący wykonywał pracę wymienioną w załączniku nr 1 pkt 32 ustawy o emeryturach pomostowych z dnia 19.12.2008r.

W dniu 27.10.2015r. i w dniu 27.01.2016r. Zakład wydał zaskarżone decyzje odmowne.

Sąd Okręgowy ustalił stan faktyczny na podstawie zeznań odwołującego M. G., akt osobowych odwołującego z okresu pracy w (...), akt Sądu Okręgowego w Poznaniu o sygn. VIII U 4182/14, dokumentów zawartych w aktach organu rentowego nr (...).

Sąd I instancji uznał za wiarygodne w całości dokumenty zawarte w aktach Sądu Okręgowego w Poznaniu o sygn. VIII U 4182/14.

Zdaniem Sądu Okręgowego na przymiot wiarygodności zasługują zeznania odwołującego, który w sposób przekonywujący wyjaśnił jak przebiegało jego zatrudnienie w Przedsiębiorstwie Produkcyjno – Handlowo – Usługowym (...).

Sąd Okręgowy wskazał, iż spór w niniejszej sprawie dotyczył kwestii, czy odwołujący spełnił wymagane warunki, aby uzyskać prawo do emerytury pomostowej, w szczególności czy legitymuje się 10 - letnim okresem pracy w

szczególnych warunkach wymienionej w pkt 32 załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych, a więc warunek przewidziany w art. 8 pkt 2 tej ustawy.

W tym zakresie rozstrzygnięcia wymagało zagadnienie, czy do okresów pracy w szczególnych warunkach określonych w pkt 32 załącznika tj. prac bezpośrednio wykonywanych przy przetwórstwie materiałów zawierających azbest lub prac rozbiórkowych związanych z ich usuwaniem, można zaliczyć okres odbywania zasadniczej służby wojskowej od dnia 28.10.1978r. do 03.10.1980r.

Organ rentowy uwzględnił staż w szczególnych warunkach/charakterze w myśl art. 4 w ilości 17 lat i 29 dni oraz uwzględnił staż w szczególnych warunkach/charakterze w myśl art. 8 w ilości 8 lat, 3 miesiące i 23 dni. Do pracy wykonywanej w szczególnych warunkach w myśl art. 8 ustawy pomostowej zostały zaliczone okresy zatrudnienia od dnia 22.09.1977r. do 27.10.1978r., od dnia 31.10.1980r. do 15.09.1984r. oraz od dnia 02.01.1985r. do 01.05.1988r., natomiast organ rentowy nie uwzględnił do tego okresu odbywania przez odwołującego zasadniczej służby wojskowej tj. od dnia 28.10.1978r. do 03.10.1980r.

Ponadto pozwany stwierdził, że okres od dnia 02.05.1988r. do 03.07.1997r. nie może być zaliczony do prac wykonywanych w warunkach szczególnych wymienionych w załączniku z pkt 32 w/w ustawy, ponieważ pracodawca nie potwierdza, że w tym okresie odwołujący wykonywał pracę wymienioną w załączniku nr 1 pkt 32 ustawy o emeryturach pomostowych z dnia 19.12.2008r.

Swoje rozważania prawne Sąd Okręgowy oparł na przepisach art. 4, art. 8, art. 12, art. 3 ust. 1 i 3 oraz art. 49 ustawy z dnia 19.12.2008r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. Nr 237, poz. 1656 ze zm.), która weszła w życie w dniu 01.01.2009r., ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz załącznikach do tejże ustawy, jak również na przykładach z orzecznictwa.

Sąd I instancji wskazał, że w niniejszej sprawie poza sporem było, że odwołujący urodził się po dniu 31.12.1948r., osiągnął wiek wynoszący dla mężczyzn 55 lat, ma okres składkowy i nieskładkowy wynoszący dla mężczyzn co najmniej 25 lat, ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze zgodnie z art. 4 pkt 2 ustawy o e.p. wynoszący co najmniej 15 lat. W zakresie wymogów przewidzianych w art. 8 pkt 2 powołanej ustawy organ rentowy uwzględnił odwołującemu prace w Przedsiębiorstwie Produkcyjno – Handlowo – Usługowym (...) S.A. w T. w okresie od dnia 22.09.1977r. do 27.10.1978r., od dnia 31.10.1980r. do 15.09.1984r. oraz od dnia 02.01.1985r. do 01.05.1988r. wykonywane w szczególnych warunkach, tj. prace bezpośrednio przy przetwórstwie materiałów zawierających azbest, wymienione w załączniku Nr 1 poz. 32 dot. „Wykazu prac w szczególnych warunkach” do ustawy z dnia 19.12.2008r. o emeryturach pomostowych. Łącznie uwzględniony okres wyniósł 8 lat 3 miesiące i 23 dni. Pozwany nie uwzględnił do tego okresu czasu odbywania przez odwołującego zasadniczej służby wojskowej, do której został on powołany w okresie tego zatrudnienia, tj. od 28.10.1978r. do 03.10.1980r., przy czym nie wskazał w oparciu o jakie uregulowania odmówił uwzględnienia w/w okresu.

Rzeczą Sądu w niniejszym postępowaniu było rozstrzygnięcie, czy do okresów pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej bezpośrednio przy przetwórstwie azbestu można zaliczyć okres odbywania zasadniczej służby wojskowej od dnia 28.10.1978r. do 03.10.1980r., a więc czy należy podzielić i uwzględnić rozważania przeprowadzone już przez tut. Sąd w sprawie VIII U 4182/14, w której problematyka ta była już analizowana w przypadku badania warunków do przyznania odwołującemu prawa do emerytury przy obniżonym wieku z tytułu pracy w szczególnych warunkach na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2015r., poz. 748 ze zm.) i rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Sąd Okręgowy w Poznaniu w w/w sprawie o sygn. akt VIII U 4182/14 wprawdzie oddalił odwołanie M. G., ale jak wynika z treści uzasadnienia do powyższego wyroku Sąd uwzględnił do okresów pracy w szczególnych warunkach okres odbywania przez odwołującego zasadniczej służby wojskowej od dnia 28.10.1978r. do 03.10.1980r. i w konsekwencji Sąd Okręgowy ustalił wówczas, że M. G. wykonywał prace bezpośrednio przy przetwórstwie azbestu w

wymiarze 10 lat i 29 dni, wobec wymaganych 10 lat. Sąd ten ostatecznie wyrokiem z dn. 29.05.2015r. oddalił odwołanie z uwagi na to, że odwołujący nie udowodnił 25 letniego stażu pracy.

Z powyższego wynika, że kwestia zakwalifikowania okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej od dnia 28.10.1978r. do 03.10.1980r. do pracy w szczególnych warunkach była już przedmiotem rozpoznania Sądu Okręgowego. Wówczas Sąd ten bezsprzecznie uwzględnił ten okres pracy w szczególnych warunkach. Powyższe ustalenia nie były kwestionowane przez organ rentowy. Również w niniejszym postępowaniu Sąd stoi na stanowisku, że należy uwzględnić do okresów pracy w szczególnych warunkach okres odbywania przez odwołującego zasadniczej służby wojskowej od dnia 28.10.1978r. do 03.10.1980r. W tym zakresie powtórzyć zatem należy dotychczasowe rozważania tutaj. Sądu zawarte w uzasadnieniu wyroku z dn. 29.05.2015r.

W szczególności – jak wskazywał Sąd Okręgowy – wskazać należy, iż w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2009 r., I UK 126/09, (OSNP 2011 nr 7-8, poz. 112), przyjęto, że okres odbywania zasadniczej służby wojskowej należy traktować jako okres podlegania ubezpieczeniu społecznemu z tytułu pozostawania w stosunku pracy w rozumieniu art. 29 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, jeżeli zostały spełnione warunki określone w art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej w jego pierwotnym brzmieniu (Dz.U. Nr 44, poz. 220 ze zm.). Sąd Najwyższy szczegółowo przeanalizował zmieniający się w aspekcie tego zagadnienia stan prawny mimo, że sama sprawa dotyczyła interpretacji pojęcia podlegania ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu pozostawania w stosunku pracy (art. 29 ust. 3 ustawy emerytalnej).

Przechodząc do okoliczności sprawy, uwzględniając utrwalony w judykaturze pogląd, że do oceny określonego stanu faktycznego, w tym zrealizowanego przed wejściem w życie ustawy o emeryturach i rentach czy dalszych przepisów emerytalnych, wywołującego określony skutek prawny, należy stosować przepisy obowiązujące w czasie realizacji tego stanu faktycznego (por. wyrok z dnia 20 marca 2013 r., I UK 544/12, w którym przyjęto, że dla kwalifikacji okresu zasadniczej służby wojskowej jako okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach, należy stosować regulacje prawne obowiązujące w okresie odbywania tej służby), Sąd Okręgowy stwierdził, że w okresie od 1978 do 1980 r. szczególne uprawnienia żołnierzy odbywających zasadniczą służbę wojskową regulował art. 108 ust. 1 ustawy o powszechnym obowiązku obrony w brzmieniu od 1.01.1975 roku i § 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 listopada 1968 r. w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i ich rodzin (Dz. U Nr 44,poz. 318 ze zm.). Z przepisów tych wynikała zasada, że pracownikowi, który we wskazanym terminie po zakończeniu służby wojskowej podjął pracę u pracodawcy, u którego był zatrudniony w chwili powołania do tej służby, okres służby podlegał wliczeniu do okresu zatrudnienia w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie. Ustanawiały więc one tzw. fikcję prawną, z której wynika, że pracownik zatrudniony w szczególnych warunkach, który po zakończeniu czynnej służby wojskowej powraca do tego zatrudnienia w przepisany terminie, zachowuje status pracownika zatrudnionego w szczególnych warunkach w rozumieniu § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., jak również wymienionych w pkt 32 załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych w okresie pełnienia tej służby.

Uwzględnienie okresu zasadniczej służby wojskowej od dnia 28.10.1978r. do 03.10.1980r. do okresów pracy w szczególnych warunkach wg art. 8 pkt 2 u.e.p. powoduje, że M. G. wykonywał prace bezpośrednio przy przetwórstwie azbestu w wymiarze przekraczającym 10 lat (wobec wymaganych 10 lat).

Sąd Okręgowy zaznaczył, iż okres ten wynika również z treści zaświadczenia, sporządzonego w dniu 09.11.2015r. przez (...) S.A. w T. (następcy prawnego Przedsiębiorstwa (...) S.A. w T.), który w oparciu o dokumentację pracowniczą potwierdził, że M. G. był zatrudniony w okresie od dnia 22.09.1977r. do 03.07.1997r. w Przedsiębiorstwie Produkcyjno – Handlowo – Usługowym (...) i w tym okresie od dnia 22.09.1977r. do 15.09.1984r. i od dnia 02.01.1985r. do 01.05.1988r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace: bezpośrednio przy przetwórstwie materiałów zawierających azbest, wymienione w załączniku Nr 1 poz. 32 dot. „Wykazu prac w szczególnych warunkach” do ustawy z dnia 19.12.2008r. o emeryturach pomostowych. Do potwierdzonego okresu nie został jedynie uwzględniony okres urlopu bezpłatnego, z którego odwołujący korzystał od dnia 16.09.1984r. do dnia 01.01.1985r.

Sąd I instancji nie znalazł żadnych powodów, dla których należałoby zakwestionować treść powyższego zaświadczenia. Nie można też zgodzić się ze stanowiskiem pozwanego, iż pracodawca (jego następca prawny) jako płatnik składek winien w trybie art. 51 ustawy o emeryturach pomostowych potwierdzić wymaganym zaświadczeniem, że cały okres zatrudnienia wnioskującego o emeryturę pomostową, przypadający przed 01.01.2009r. stanowi okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 u. o e.p. Prawdopodobnie spółka (...) S.A. w T. potwierdziła w wystawionym zaświadczeniu tylko te okresy, które stricte pokrywały się z okresami wykonywania pracy bezpośrednio przy przetwórstwie azbestu, potwierdzonymi przez pracodawcę w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, złożonym przez odwołującego wraz z wnioskiem o emeryturę przy obniżonym wieku (k. 86 akt ZUS). Przepis art. 51 ustawy o emeryturach pomostowych nie określa jaki konkretnie okres (tj. w jakim wymiarze minimalnym) pracodawca winien potwierdzić w wystawionym zaświadczeniu. Tym samym złożone przez odwołującego zaświadczenie z dnia 9.11.2015r. należało uznać za spełniające wymogi z art. 51 u. o e.p., gdyż potwierdzało ono wszystkie okresy pracy odwołującego w szczególnych warunkach, które jednocześnie odpowiadały okresom pracy przewidzianym w pkt 32 załącznika nr 1 do ustawy (a więc okresy pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy) i brak było podstaw do twierdzenia, że zaświadczenie to winno potwierdzać też okres dalszy, a więc po 02.05.1988r. do końca zatrudnienia. Nie ulega też wątpliwości, iż do potwierdzonego w zaświadczeniu z dn. 09.11.2015r. okresu pracy w szczególnych warunkach następca pracodawcy/ płatnika składek/ nie zaliczył okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał wynagrodzenie lub świadczenie z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Okresy takie obejmowały bowiem czas po II/1992r. i zostały wyszczególnione w zaświadczeniu wystawionym przez pracodawcę – Przedsiębiorstwo (...) na druku (...) (por. k. 7v akt (...)).

W podsumowaniu Sąd Okręgowy uznał, iż odwołujący M. G. przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 niniejszej ustawy lub art.32 i art.33 ustawy emerytalnej i na dzień 01.01.2009r. udowodnił okres pracy w szczególnych warunkach wynoszący co najmniej 10 lat, co z pozostałymi – niekwestionowanymi warunkami – dawało podstawy do stwierdzenia, że spełnia on łącznie wszystkie warunki do przyznania mu prawa do emerytury pomostowej.

Zgodnie z treścią art. 15ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych prawo do emerytury pomostowej powstaje z dniem spełnienia warunków wymaganych do nabycia tego prawa. Z kolei na podstawie art. 26 w/w ustawy zastosowanie ma też przepis art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń który stanowi, iż świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca w którym zgłoszono wniosek. Z uwagi na okoliczność, iż odwołujący złożył wniosek o emeryturę w dniu 02.07.2014r., a wymagany prawem wiek ukończył w dniu 21.11.2013r., to data 01.07.2014r. jest najwcześniejszą datą, od której można było przyznać odwołującemu emeryturę pomostową.

Wyniki postępowania dowodowego przed Sądem Okręgowym doprowadziły zatem do odmiennych ustaleń od tych, jakie poczynił organ rentowy, dlatego też Sąd mając na względzie zebrany w sprawie materiał dowodowy, na podstawie cytowanych przepisów prawa materialnego i art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżone decyzje i przyznał odwołującemu prawo do emerytury pomostowej, począwszy od dnia 01.07.2014r.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. i zaskarżając go w całości zarzucił mu naruszenie prawa materialnego, tj. art. 4, 8 i 49 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2015 r., poz. 965 ze zm.) poprzez przyznanie odwołującemu prawa do emerytury pomostowej od dnia 1 lipca 2014 r.

Apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje.

Apelacja nie jest zasadna.

Okoliczności faktyczne przedmiotowej sprawy, pozostają bezsporne w związku z czym sąd drugiej instancji ustalenia faktyczne poczynione przez sąd pierwszej instancji przyjmuje za własne dla potrzeb rozpoznania sprawy w postępowaniu apelacyjnym.

Spór w niniejszej sprawie sprowadzał się do tego, czy do okresów pracy w szczególnych warunkach określonych w pkt 32 załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych, tj. prac bezpośrednio wykonywanych przy przetwórstwie materiałów zawierających azbest lub prac rozbiórkowych związanych z ich usuwaniem, można zaliczyć okres odbywania przez M. G. zasadniczej służby wojskowej od dnia 28.10.1978 r. do 03.10.1980 r.

Sąd Apelacyjny uznał zarzuty apelacji za niezasadne.

Otóż, należy wskazać, że w okresie od 1 stycznia 1975 r. do 5 sierpnia 1979 r. przepisy art. 108 ust.1-4 ustawy o powszechnym obowiązku obrony miały następujące brzmienie: „1. Czas odbywania zasadniczej lub okresowej służby wojskowej wlicza się pracownikowi do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem, jeżeli po odbyciu tej służby podjął on zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym był zatrudniony przed powołaniem do służby. 2. Rada Ministrów po porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych ustali w drodze rozporządzenia, w jakim zakresie czas odbywania zasadniczej lub okresowej służby wojskowej wlicza się do okresu zatrudnienia również pracownikom, którzy przed powołaniem do tej służby nie byli zatrudnieni albo którzy po jej odbyciu podjęli zatrudnienie w innym zakładzie pracy. 3. Warunkiem wliczenia służby wojskowej do okresu zatrudnienia jest zachowanie terminów, o których mowa w art. 106 ust. 1 lub w art. 107 ust. 1. 4. Rada Ministrów po porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych określa w drodze rozporządzenia szczegółowe zasady wliczania czasu odbywania służby wojskowej do okresu zatrudnienia.” Art. 106 ust. 1 ustawy o powszechnym obowiązku obrony (w brzmieniu obowiązującym w okresie od 1 stycznia 1975 r. do 5 sierpnia 1979 r.) stanowił, że zakład pracy, który zatrudniał pracownika w dniu powołania do zasadniczej lub okresowej służby wojskowej, jest obowiązany zatrudnić go na poprzednio zajmowanym stanowisku lub na stanowisku równorzędnym pod względem rodzaju pracy oraz zaszeregowania osobistego, jeżeli w ciągu 30 dni od dnia zwolnienia z tej służby pracownik zgłosił swój powrót do zakładu pracy w celu podjęcia zatrudnienia. Niezachowanie tego terminu powoduje wygaśnięcie stosunku pracy, chyba że niezachowanie terminu nastąpiło z przyczyn niezależnych od pracownika. Zgodnie z § 2 ust. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 listopada 1968 r. w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i ich rodzin (Dz.U. Nr 44, poz.318 ze zm.; wydanego na podstawie upoważnienia ustawowego - art.108 ust.4 ustawy o powszechnym obowiązku obrony) zakład pracy, który zatrudniał żołnierza w dniu powołania do służby wojskowej, jest obowiązany niezwłocznie zatrudnić go na stanowisku poprzednio zajmowanym lub równorzędnym pod względem rodzaju pracy oraz zaszeregowania osobistego, jeżeli w ciągu 30 dni od dnia zwolnienia z tej służby żołnierz zgłosił powrót do zakładu pracy. Zgodnie natomiast z § 5 ust.1 w/w rozporządzenia żołnierzowi, który podjął zatrudnienie stosownie do zasad określonych w § 2-4, wlicza się czas odbywania służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakładzie pracy, w którym podjął zatrudnienie, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem w tym zakładzie oraz w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie.

Sąd Apelacyjny, dzieląc rozważania Sądu Okręgowego oraz mając na względzie treść wyżej cytowanych przepisów, w szczególności art. 108 ust. 1 ustawy o powszechnym obowiązku obrony (w brzmieniu obowiązującym do dnia 5 sierpnia 1979 r.) i § 5 rozporządzenia w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i ich rodzin, a także art. 3 ust.1, art.49 i art.8 ustawy o emeryturach pomostowych - uznał, że okres odbytej przez ubezpieczonego zasadniczej służby wojskowej od 28 października 1978 r. do 03 października 1980 r. powinien zostać zaliczony do okresu pracy w rozumieniu art.3 ust.1 ustawy o emeryturach pomostowych w związku z pkt 32 Załącznika Nr 1 do tej ustawy, wymaganego do nabycia prawa do emerytury pomostowej.

Dla uzasadnienia powyższego stanowiska należy przywołać argumentację Sądu Najwyższego podniesioną w uzasadnieniu uchwały 7 sędziów z dnia 16 października 2013r., w sprawie sygn. II UZP 6/13, stanowiącej, że czas zasadniczej służby wojskowej odbytej w okresie obowiązywania art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz.U. Nr 44, poz. 220, w brzmieniu

obowiązującym do dnia 31 grudnia 1974 r.) zalicza się - na warunkach wynikających z tego przepisu - do okresu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym (art. 184 w związku z art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jedn. tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) (OSNP 2014/3/42, LEX nr 1385939, OSP 2014/12/110, Biul.SN 2013/10/24, M.P.Pr. 2014/2/94-101). Uchwała ta – jak wynika z jej brzmienia – odnosi się wprawdzie do prawa do emerytury w wieku obniżonym w rozumieniu w/w ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (dalej także jako: ustawa o emeryturach i rentach z FUS), to zdaniem Sądu Apelacyjnego, znajduje zastosowanie również w odniesieniu do prawa do emerytury pomostowej określonej w ustawie o emeryturach pomostowych. W szczególności należy powołać się na podniesioną przez Sąd Najwyższy zasadę zakazu ustanawiania takich regulacji ustawowych lub dokonywania takiej wykładni przepisów prawa powszechnie obowiązującego, które dopuszczałyby jakiegokolwiek pokrzywdzenie obywatela z powodu wykonywania publicznego obowiązku obrony ojczyzny (art.85 ust.1 Konstytucji RP). W uzasadnieniu w/w uchwały 7 sędziów z dnia 16 października 2013 r., II UZP 6/13, Sąd Najwyższy w pierwszej kolejności podkreślił, że podstawy zaliczenia okresu służby wojskowej do okresu pracy (w tym wypadku) w warunkach szczególnych (szczególnym charakterze), należy poszukiwać nie tylko w przepisach normujących prawo do świadczeń, ale również – a może przede wszystkim – w przepisach normujących służbę wojskową. Sąd Najwyższy zwrócił także uwagę, że pomimo kolejnych, licznych zmian redakcyjnych ustawy z 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony, w dalszym ciągu obowiązywało „wliczanie” okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakresie uprawnień emerytalno-rentowych. Jak już wskazywał Sąd Okręgowy, zostało ono usunięte dopiero z dniem 21 października 2005 r. Wówczas wszedł w życie art. 1 pkt 39 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o zmianie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej oraz o zmianie ustawy o służbie zastępczej (Dz.U. Nr 180, poz. 1496), który nadał nową treść między innymi art. 120 ust. 3 ustawy (do 6 sierpnia 1979 r. - art.108 ust.1). Sąd Najwyższy w przedmiotowych rozważaniach powołał się na utrwalony w judykaturze pogląd, że do oceny określonego stanu faktycznego, w tym zrealizowanego przed wejściem w życie ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wywołującego określony skutek prawny, należy stosować przepisy obowiązujące w czasie realizacji tego stanu faktycznego (por. wyrok z dnia 20 marca 2013 r., I UK 544/12). Zdaniem Sądu Najwyższego, ustawa z dnia 30 stycznia 1959 r. o powszechnym obowiązku wojskowym i ustawa z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej regulowała zasadniczą służbę wojskową, a jej przepisy gwarancyjne (odpowiednio art. 125 tej pierwszej oraz art. 108 ust. 1 tej drugiej) miały znaczenie dla uprawnień pracowniczych, zaliczając okres służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień uzależnionych od ilości lat pracy albo od ciągłości pracy w danym zawodzie lub służbie bądź w szczególnych warunkach, od których zależy nabycie tych uprawnień (art. 125 ustawy z 1959 r.) oraz w zakresie wszelkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem, jeżeli po odbyciu tej służby podjął on zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym był zatrudniony przed powołaniem do służby (art. 108 ustawy z 1967 r.). Zdaniem Sądu Najwyższego, nie może również budzić wątpliwości, że znajdują one zastosowanie także w zakresie kwalifikowania takiej służby do okresów ubezpieczenia społecznego. Sąd Najwyższy podniósł, że zasadnicza służba wojskowa, była traktowana jako okres zaliczany do okresów zatrudnienia (w przepisach dekretu z 1954 r., w ustawie o p.z.e. - także w ustawach szczególnych z dnia 28 maja 1957 r. o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin oraz z dnia 23 stycznia 1968 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin), a więc jako taka nie dawała samoistnie prawa do emerytury, podlegając doliczeniu do okresów zatrudnienia (pracy) i okresów z nimi równorzędnych. W ustawie o z.e.p. okres służby wojskowej został już potraktowany jako okres równorzędny z okresem zatrudnienia, a następnie jako okres składkowy na podstawie ustawy o rewaloryzacji. Generalnie jednak w czasie, w którym przypadła poborowa („przymusowa”) służba wojskowa - poza wymienionymi wyżej przepisami ubezpieczeniowymi - obowiązywała ustawa z 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony, gwarantująca pracownikowi, po spełnieniu warunków w niej wskazanych, wliczenie okresu służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem, jeżeli po odbyciu tej służby podjął on zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym był zatrudniony przed powołaniem do służby, oraz - rozporządzenie wykonawcze z 1968 r., według którego pracownikowi, który podjął zatrudnienie (stosownie do zasad określonych w § 1 lub 2), zalicza się okres odbytej służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakresie uprawnień uzależnionych od ilości lat pracy w danym zakładzie lub gałęzi pracy oraz w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie. Tak więc, jak podkreślił Sąd Najwyższy w swoich rozważaniach, z językowej wykładni tego przepisu, w sposób niebudzący wątpliwości wynika, że pod rządem ustawy

z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej i wydanego na jej podstawie (art. 108 ust. 4) rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 listopada 1968 r. w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy żołnierzowi zatrudnionemu przed powołaniem do czynnej służby wojskowej w warunkach szczególnych (I kategorii zatrudnienia – w omawianym wypadku), który po zakończeniu tej służby podjął zatrudnienie w tych samych warunkach czas odbywania służby wojskowej wliczał się do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem przed powołaniem do służby wojskowej oraz w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie. Powyższe oznacza, że w powyższych okolicznościach taki okres służby wojskowej jest nie tylko okresem służby w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, ale także okresem pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu § 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. Tak należy również uznać, gdy się dodatkowo uwzględni wartości konstytucyjne w ślad za rozważaniami Sądu Najwyższego zawartymi w wyroku z dnia 6 kwietnia 2006 r., III UK 5/06, w którym trafnie wskazano, na wynikający z art. 85 ust. 1 Konstytucji, obowiązek obywatela polskiego obrony ojczyzny, stwierdzając nadto, że z art. 2 i 32 ust. 1 i 2 Konstytucji, wynika zakaz ustanawiania takich regulacji ustawowych lub dokonywania takiej wykładni przepisów prawa powszechnie obowiązującego, które dopuszczałyby jakiegokolwiek pokrzywdzenie obywatela z powodu wykonywania publicznego obowiązku obrony ojczyzny. Innymi słowy, jeżeli zostały spełnione przez pracownika wskazane wyżej warunki powrotu do poprzedniego zatrudnienia, zostaje zachowana tzw. ciągłość pracy, a okres zasadniczej służby wojskowej jest okresem zatrudnienia na takich samych warunkach, jak przed powołaniem do tej służby.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Apelacyjny nie znalazł uzasadnienia dla stanowiska organu rentowego, że w stanie faktycznym niniejszej sprawy nie ma zastosowania art. 108 ust. 1 ustawy o powszechnym obowiązku obrony (w brzmieniu obowiązującym do 5 sierpnia 1979 r.) i § 5 ust.1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 listopada 1968 r. w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i ich rodzin, a zatem okres odbytej przez ubezpieczonego zasadniczej służby wojskowej od 28 października 1978 r. do 03 października 1980 r. nie podlega zaliczeniu do pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust.1 ustawy o emeryturach pomostowych (pkt 32 Załącznika Nr 1 do tej ustawy). Jak wskazano we wcześniejszych rozważaniach, Sąd Apelacyjny ma odmienny pogląd w tym zakresie.

Bezsporne jest, że po uwzględnieniu ubezpieczonemu okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej od 28 października 1978 r. do 03 października 1980 r. legitymuje się on wymaganym okresem pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 8 pkt 2 ustawy o emeryturach pomostowych w zw. z pkt 32 Załącznika Nr 1 do tej ustawy. Z tych względów, w stanie faktycznym sprawy, należy uznać, że ubezpieczony spełnia wszystkie warunki uprawniającej do emerytury pomostowej na podstawie art. 49 w związku z art. 8 ustawy o emeryturach pomostowych.

W tej sytuacji Sąd Apelacyjny uznał, że zaskarżony wyrok w pełni odpowiada przepisom prawa, dlatego apelacja nie może być uwzględniona.

Z powyższych względów Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 kpc orzekł jak w sentencji wyroku.

del. SSO Renata Pohl SSA Marta Sawińska SSA Jolanta Cierpiał